

Posudok bakalárskej práce: Alžběta Trusinová: „Vývoj české religiozity od 19. století ve světle sociologických průzkumů“

Bakalársku prácu pod názvom „Vývoj české religiozity od 19. století ve světle sociologických průzkumů“ podala adeptka Alžběta Trusinová na Katedre religionistiky ETF UK v Prahe dňa 30.4.2015 ako záverečnú prácu v bakalárskom študijnom programe „Evangelická teologie“. Práca má 50 strán, obsahuje čestné prehlásenie, obsah, bibliografickú citáciu a anotáciu i kľúčové slová v českom i anglickom jazyku. Spĺňa všetky formálne náležitosti záverečnej absolventskej práce.

Práca sa skladá z úvodu, šiestich kapitol, záveru a zoznamu použitej literatúry, ktorý je rozdelený na zdroje a sekundárnu literatúru. V úvode adeptka približuje svoj záujem o danú tému, v ktorom veľkú úlohu zohráva jej vlastná biografia. Taktiež popisuje vlastný cieľ práce (ten je definovaný ako snaha odpovedať na otázku po zmenách českej religiozity od 19. storočia do súčasnosti), uvádza hlavné zdroje, z ktorých v práci čerpala (menovite sa spomínajú práce troch českých sociológov náboženstva – D. Václavíka, Z. R. Nešpora a D. Hamplovej), ako aj stanovuje 4 kľúčové rysy, ktoré pre ňu slúžia ako hermeneutický rámec na uchopenie témy religiozity českého národa počas sledovaných cca. 200 rokov. Tieto rysy sú: nízka dôvera v náboženské inštitúcie, nízka identifikácia s náboženstvom, nízka náboženská aktivita a nízka dôležitosť náboženstva a náboženských tém v spoločenskom diskurze.

Prvá kapitola sa potom venuje podrobnejšiemu popisu týchto štyroch rysov a definícii niektorých základných pojmov a sociologických teórií, ktoré sú pre tematiku tejto bakalárskej práce dôležité (sekularizácia, modernizácia, teória racionálnej voľby, teória mnohých modernít). Adeptka okrem toho taktiež predstavuje najdôležitejšie použité práce a výskumy (ISSP, EVS, DIN, rozličné sčítania obyvateľstva od r. 1868 do r. 2011).

Nasledujúce kapitoly (č. 2 až 6) volia rovnakú metodológiu. Postupne sledujú jednotlivé časové obdobia dejín českého národa od 19. storočia až do súčasnosti (od „Tolerančného patentu“ do r. 1918; 1918-1948; 1948-1989; 1989-2001; vývoj po r. 2001). Adeptka vždy najprv popíše dobový kontext vrátane jeho spoločenských, politických a kultúrnych špecifik a následne dané obdobie analyzuje pomocou výkladového rámca zmieňovaných 4 rysov českej religiozity. Záver potom stručne zhŕňa diskusiu sledovanú v samotnej práci.

Adeptka v práci preukazuje dobrú schopnosť práce s odbornou literatúrou. Ukazuje, že dokáže správne interpretovať akademickú diskusiu a vystihnúť v nej dôležité témy a argumenty. Práca je napísaná jasným a zrozumiteľným jazykom. Aj keď je vidno, že adeptka má pre danú tému osobné zaujatie, je si schopná udržať odstup potrebný pre odbornú prácu.

Práca má i svoje nedostatky. Po prvé, recenzent by uvítal, keby adeptka bola v Závere práce aj uviedla konkrétne „závery“ vyplývajúce z jej výskumu. Z hľadiska jej študijného programu by potom konkrétne bolo zaujímavé zamerať sa na teologické závery vyplývajúce z vedenej diskusie. Po druhé, adeptka nezdôvodňuje výber 4 zvolených „kľúčových rysov“, aj keď v Úvode (s. 8) sľubuje, že čitateľ toto zdôvodnenie v 1. kapitole nájde.

Ďalšie námietky sú skôr technického či formálneho charakteru. Po tretie, prehľadnosti práce by bolo prospelo číselné značenie kapitol, podkapitol, resp. ďalších menších jednotiek (t.j. 1., 1.1., 1.1.1, 1.1.2, 1.2. atď.). Takéto členenie by uľahčilo orientáciu čitateľa v texte viac, než odsadenie odsekov, ktoré sú spravidla vždy tematické a po vyššie navrhovanom členení doslova „volajú“. A napokon, po štvrté, akademický úzus velí označovať názvy monografií kurzívou, čo adeptka dôsledne nerobí.

Napriek vyššie uvedeným výhradám sa recenzent domnieva, že práca adeptky Alžběty Trusinovej je vydarená a spĺňa hlavný zámer bakalárskej práce – preukázať schopnosť pracovať s odbornou literatúrou pri vedení diskusie nad konkrétnou problematikou. Recenzent

navrhuje prácu prijať a ohodnotiť známku **B – veľmi dobre**, pričom toto hodnotenie je možné zvýšiť, ak adeptka pri obhajobe adekvátne zodpovie na predložené otázky.

Otázky, ktoré recenzent navrhuje do diskusie pri obhajobe, vyplývajú z námietok uvedených vyššie:

- Aké konkrétne závery adeptka vyvodzuje zo svojho výskumu?
- Akú súvislosť vníma medzi tematikou bakalárskej práce z perspektívy svojho teologického štúdia? To znamená, aké teologické závery by zo svojho výskumu vyvodila, resp. aké témy by vybrala pre teologickú reflexiu?
- Aké je zdôvodnenie výberu zvolených 4 kľúčových rysov českej religiozity?

Pavol Bargár

28.5.2015